

УКРАЇНЕЦЬ

== НА ЗЕЛЕНОМУ КЛИНІ. ==

(Тижневик, виходить що неділі).

Плата за оповістки:

одноразові по переду тексту за рядок петіту 25 к., позаду 10 к.

Писання до друку автори підписують, приточуючи своє повне прізвище і адресу. Якщо треба, писання виправляються. Дрібне знищується, більшеньке протягом 3 місяців повертається на загад автора його коштом. Писання до часу не сплачуються.

Адреса редакції: Владивосток, Косий проулок, 5, пом. 9. (Балачка од 3 годин до 5).

Оповістки здавать у друкарні газ. „Дал. Вост.“, ул. Петра Вел.

До читальників.

И читать мнякше, як ы; е, як ѣ. Для згуків йі і ги по рос.-московських друкарнях немає шріфта чи черенків.

Щоб орудувать якою мовою, треба впадчть коло газет і книжок, пописаних тією мовою. Щоб українцям Владивостоку та околиць обвикнути з рідною мовою, належить частійше братися за свої часописі, де в телеграмахта ув звістках мова точиться за новини всім інтересні і досить відомі з попередніх телеграм. Не пошкодить керуватися Словариком, що колись видала київська газ. „Рада“, (ціна йому 30 коп.), де перекладено 20.000 укр. слів на московську мову. Окрім читання, треба пильнувать балачки тієї мовою і нічого соромитися, як що язык не туди хилить. Колись буде м'якший, люде добрі!

Держава загибас, рятуйте її

„Люди, що стиха беруться за діло і опановують його од сили, часомъ видаються“, пише новітний філософ Ф. Ніцше в своїй книзці „Мандрівець та його тінь“, „примітою разпоразнього прискорення до того, що згодом не здолиєш сказати, куди вони занесуться уплинь за ділом“.

Чи такъ воно у насъ оце повелося в державі, щоб можна було по правді прикласти оті слова святі філософа, що виписані попереду. Чи так робиться? Чи „велика російська революція“ прискорюється раз-по-раз, що і не зведосся сказати, де буде її край? Чи діло те революції, обдемократування життя по розумному, культурному, а не по демагогічному—бий, бери, діли й паюй всі людські маєтки кожні 5 год—доведено вже до ладу? Гуртування людей, шану-

вання один одного і ладу чи ми вже їх дійшли, аже ж у державі, в гурті не можна жити, не попускаючи один одному, треба мириться, терпіть, бо без згоди не буде держави, а ласий шматок, який розберуть і порвуть собаки—сусіди і той же апонець, і німець і спільник другий англієць, як що покривдимо його і далі своїм кумедним побратимствомъ з німцем. Колись казали старі половці старім киянам—князям Мстиславом: „свогодні побити нас татари, а завтра прийдуть вас бити по-одинці“. Так і німець. Подужавши оце французів і англійців, замірється і нас подужать і не послухає тоді ні Чхеїдзе ні Ради Робітницьких та Військових Заступників.

Відки ж почалося наше лихо розбрату, безладдя, ростічи, відколи в нас у середині брат повстав на брата, вчений на темного, нуждений посів заможнього, пролетаріят — капиталистів, салдат — офіцера і в той самий час і годину чоломкаються з озброєним ворогом — крутіємъ.

Чи вирівняється діло революції, чи хоч уважимо проводириям соціалистичних і революційних ще за царя партій Плеханову, Чернову, Церетелі, Керенському, чи послухаємо їх, що поробилися оце міністрами, щоб врятувать нас з великої держави і упевнитися, що вона не на глиняних єсть ногах? Чи можуть ж, хоч би то були найпролетарські пролетарії — робітники і найсалдацькі салдати—вояки одмінити науку, досвід і проби учених щирих людей,—що без ладу, мирення, трудів, розуму і без твердої помірної вдачі не було на світі ніколи поступу і розвитку, а

був хаос, рабство, неміч і порох?

Так хто ж од чого і коли почав заверюху, в буйній метелиці хто перед водив? Віш Гоголівський побачив би і показав того, як би йому вичливив який підняв віі і чарівний очерк богослова Хюми як би хто затер! Повклімо ж ми на свою силу очима.

Почалося од того, ще на світанні ясному вже та й минулому революції, коли Рада ота Роб. та Війс. Заступників нагадала війську слухаться тільки її. Додав перцю хрому Чхеїдзе, голова Ради, коли за порадою книжки застарілої, а не за приводом приказки, що «чужих питай, свій розум май», поспішився з посланієм до всіх у світі народів миритися нам і їм оце зараз, поскидавши королів, цісарів й царів, що ще затьмарюють по-де-куди обрії людей. І отож як застарілої книжки за Інтернаціонал не слухали англійські робітники в тредюньонів, так само і Чхеїдзе та Раду Роб. і Війс. Заступ. не послухали французькі ані англійські соціялисти та навіть чимало німецького пролетаріяту. Бо робітники не змогли втікти держави й свого народу: то ж своя воля краща за чужу і йти за своєю вдачею в культурі й мові і звичаях легше, як за чужою. Та і ще ж, нічого ховаться, а треба признаться до того, що на заробітках люди не милуються, і в Росії—як за мира, так і за війни, до революції і після неї російські робітники не пускають китайців до роботи, а в Америці не пускають китайців та ще й гапонців, а в німців не пускають поляків і росіян, бо вони через своє вбозьство і некультурність беруть дешевше, як

більш культурний німці-робітники і тому, щоб не впасти в кляті злидні і темряву німці мусять виникати росіянам перед очима, назавжди вбогу темну Росію. І коли ходять о те, щоб побільшити свої заробітки і дати ще заробити дітям своїм, робітники не сподарь, воліє побільшити виробу заводу, крам, фабрики, спустити їх на продаж і

свої державі і в чужій. То ді не жаліють, і своїх і чужих, а не тільки що Германія, Англія, а Росія, Персія. Такий вже світ, де кожен народ біскує на всім світі заради так уставлено, щоб не вминати його людю. Хіба це. І Петроградський Рад Роби та Війс. Зада посланнями і деклараціями, і оце держава, як що жива вона ще і не кадять оті німці і гапонці над нею мертвого, питається: ви, хто лугає насіння на вітах і майданах, ви, засідателі по комітетах та кабінетах, верховоди по Радах Р. та С. Д., чи прийдете ви до пам'яті самі чи треба для цього кликати і приходити гапонцям, німцям або англіїцям, чи не прийде ось то Керенському, щирому трудявникові за прикладом двох сербів — поета і полковника — коли сербське військо з сербської землі виперли болгарів і австрійки, здіймаючи руки до неба, стріляють од другої вражкої сили дурної, людської.

ГРОМАДЯНЕ!

Пам'ятайте, що як що витозичите вільній своїй державі всі потрібні їй зараз гроші — п'ять тисяч мільонів рублів, кількість палерових грошей, бомажек, зменшиться, а вартість кредитного карбованця, побільшає і, значить, життя подешевшає. од думки і виконання і сподівання бона бона як

ЯКИХ СПОСОБІВ ДОБРИТИ, ЩОБ НАБЛИЗИТИ СЛУЖБУ БОЖУ ДО ПАРОХІЯН

У нашні наші дні, коли на старому дворі, на поштових явах, знається багато, до речі було б нам, українцям, нагадати давню гарну обихідку кращої доби, коли ре призабуту заходами московських царів та оштердохів

буряки імператорів, що буряли й нівечили вільності і окремості культурної України. Ся обихідна великої культурної вартості і її треба взятися, коли ходити в планувати служби божі по новому демократичному і поновленню течії, що ними поступала за культурою самостійна Україна. митрополита Могилі і гетьмана Кмеляницького і що загамували Могилі і Лих.

Доводять на історії культурних народів, що поєзувалися наперед і розвивалися ті люди, що свою церкву владнали по вченню, свій розум загартували і вагострили на святому чині і, подлившись на частини секти, навчилися шанувати вільність віри, не кленучи шунди, не кидаючи камінням у вікна тих, що не ставляють свічки перед іконами, і не пробує чужої віри і людей киплячою смолою.

Наші люди, українці, дуже привернулися до перкай: не дурно ж воно сталося, що предків наших, старі кияне, охоче хрестилися в Дніпрі в грецьку віру в Ісуса Христа; і тепер українці побожні і поважні не вміють шанувати Шевченка або інших борців за волю людську краще, як стати на в колінки і з плачем вимовляти: вічна пам'ять страдникам нашим.

Шануючи страдників і вільності, люди хочуть просвіти, а темряви, накинutoї Московським Урядом, по збутись.

З де-якого часу і не відріка потроху і помалу російський синод розпочав заходи коло наближення служби божої до парохіян. Одні заходи такі, як видавня евангелій, псалтиря, всієї біблії різними мовами, рідними людям,

пробуваючим у Росії, і українською мовою — самої евангелії евангелію, да у ання описана хістціям, що кінчать і інші книги, кука по школах закону. Бо, коли церква не діє, то давньої славянсько-болгарської, заведення церковно-обихідної, що в нас, українцях, не діє. Ці заходи мали дати стра-ну парохіянам для ужитку не в церкві.

Другі заходи робилися в самій церкві, щоб одк правити службу божу попові, щоб люди все читали, за що йде рік, щоб читали евангелії до дна, на крило співати гімнів і парохіаль, хлопців і дівчат. До-аволини, якось миром співати у церкві разом із дітками, почали і піп і диякон частійше виходять на середину церкви, щоб люди прислухались шуче до служби і розбирали її; казали казання і не перемовою, що нашою мовою написані книжки, по книжках і править службу божу, впродовж людям, удалася до мови людей і у великий четверг, щоб читати 12 евангелій, і у велику субботу читати діяння апостолів.

Заходи, що згадані поперед, скавати, просвіти, ми щиро вітаємо. Поплановані (наприклад в порядкування науки моралі, яку викладають по французьких підстах нормальних, а що буде ко-люн биланка в Україні. З. Юл. до видавання вільно воім святого писма всіма мовами написаного і щоб така уся служба божу правити, мовою всіх людей, що одухають, бо нічим вони не вірши за людей, що давно по-мис-ляли, і т. п.), вони, праведуть до того, що ми, привичмоє малку до спілки з бо-гом і не так по словах і думках і потутних закону нового, що Ісус учинив своєю наукою і оплатив смертю за те, що одміняв востаріле а новому Мойсєвому і сьві свіже зерно нового життя по степях мусього світа, — а це рос-новідає нам церква, що це-дана, натовм івнород, і в сьві-од од ежа онедзвод — до і в

Заходи, що згадані після, мають спорядити службу божу так, щоб люди не втікали од православного благочестя до інших віросповідань. Те, що, їх ми теж підхваляємо, бо, нігде правди діти, виразне й тамленне читання шестопсалмів, апостолу, євангелі, часів серед церкви, так само як і казання мовою людей притягає увагу, висвітлює думку і гріє побожне серце, штиб і вшталт співів, що вертають нас до випробованої ясної і простої грецької музики й голосу, під мислі і до впадоби поважним людям, українцям. Хоч співання всім миром неучених до того людей не миле. Скорочення сктеній, коли випадають моливи за державних опікунів, прискорює течію служби, розвиток драми Ісусу.

Одначе доладу, суцільними і довершеними заходи стануть, коли буде добратий ще один спосіб, що є правдивої вартости культурної. З ним буде досягнута велика мета церкви, щоб кожний поділ і мент правимої батюшкою служби божої парохівний міг затишити і розуміти.

Той спосіб є вища ступінь усіх заходів.

З того часу, як ми почали просвіщатися у всіх верствах і шарах громади і звикаємо до книжки і письма і в школі, де наука провадиться тепер по книжках, а волись з уст учителя, і по-за школою, коли вісти й чутки почерпаємо з газет, коли листуємося з рідними і за ділом з нашими купцями, коли і в торгівлі і в промисловстві і в сільському господарстві чи хліборобстві наука і книжка прихильють до себе все нові галузі праці і нові шари людности, коли ми стали возити хліб на продаж у город, своїх дітей в найми, коли люди поділилися на нові класи і стани: трудящих, інтелігенції, півінтелігенції, робітників, коли зростає наша продукція, праця і творчість, — церква православна зосталася в істному старосвітському на службі божу приходить такими ж темними, як і наші пращури слав'яне з са-

мим глибоким почуттям побожності, мистізи. Та й те ж служба божої християнська богато складніша за ту природну чи натуральну, що правилась колись у свяченій діброві предків.

А проте виявляючи одбігання людини Бога в міру течії історії людини перед Ісусом і приставляючи драматичну і символічну діяльність Ісуса, що показав і купив нам путь каяття і примирря з Богом, служба божої досі провадиться старовинною мовою, незрозумілою для сьогочасних людей, протягом 2—3 годин, при невпинному ходінні парохів у церкву і з церкви, з довгими ектеніями, з неадаптованими московсько-уставними співами, з недоцільним талайковим читанням. Одяг установи служби скоро зморює саму здорову людину, нудить сумирного попри того, що завдання служби і вісь чи тема служби великі, розбиває увагу самого зосередженого і звиклого до умоглядної роботи інтелігента і заважає на віт богомільному трудовникові, здобувшому таємницю напруженої діяльности побожного почуття.

Ті заходи, що покроняють живою водою парохів, що побудять до нової духовного правдивого життя їх нму участку в службі божій і пороблять те, що ми станемо перед Богом в церкві, як цівілізовані освічені люди, вони ось — які:

Треба дати до рук парохів кожному книжки, що по них правиться служба божої, треба, щоб були вони похватні на один том, треба щоб були вручно покладені і щоб були понисані мовою людей-читальників.

Тоді побожні, прихильники православного благочестя, співчаствуватимуть по правді пан-отцеві в службі Божої напруженою увагою і богомільним почуванням.

Дим. Нивороб.
(Далі буде).

Місцеве укр. життя.

— 14 травня мали одбутися збори з товаришення «Ук-

раїнікум» учеників-чл. середньої шк. «Товариші-ви, що не одвідають зборів, вилучаються».

— 21 травня Громада влаштує в Пушкінському театрі вечірню укр. пісень. Готовитимуться 30 найкращих пісень («Ой, казала мені Солоха», «Ой, гай, мати», «Ой, пушу я кониченька в сад», «Шумить гуде дібровонька», «Ой, і не гаразд запорожці» і інші) зачерпнуті з збірок і славетного М. В. Лисенка та А. А. Кошиця. Співатиме міча з громадян-ок та окремі співаки. Квитки продаватимуться в музичному магазині Лукіянова, в канцелярії військового прокурора (Світланська, 119), в підполк. Стешва, а в день концерту в театрі.

— Громада, що моститься в Міщанській Росправі (яр. Жариківський) одріанила севці чи виділи, що мають операжати лекції чи казання, музики, співи, видавання (періодичу й книжок, кіоск чи атку з книжками на продаж (Світланська вул.).

— У тутешній ватозі чи гарнізоні, чуть, є думка в українців, що числять себе коло 1.500 чоловіка, набрати свою укр. окочу ватагу всіх родів зброї.

Поможіть вигнанцям

Український Комітет звертається до серця Українського Народу: Тяжко хвиля кривавого Молеку з лютою неблаганістю прокотилась по Україні на території України, при битій дорозі відбувалися в коякімні часи, відбуваються й зараз тяжкі войовничі змагання народів.

Війна принесла Україні безліку лиха: до щенту зруйновано господарство значної частини краю, мільони населення зігнано з рідних осель. Сей великий рух стався у літку і був настільки несподіваний, що люди встигали тікати тільки з душею без усякого збіжжя — топі та босі і так примушені були з ласки уряду мандрувати у східні губернії Росії та Сибіру й поневірятися там в гірких матеріальних та духовних злиднях, серед чужих людей та обставин.

А надто тяжка недоя спала на Українців з Галичини, узнитих до Росії: це переважно цвіт нашої інтелігенції, люди видатного громадського становища: професори, депутати до парламенту і союму, адвокати, священники, і т. и. Тут, серед інших, бідують відомі діячі українського відродження: одна з найдейніших робітниць народу, поетеса Комстатина Малицька; тут — трудящий і заслужений організатор д-р Володимир

Охримович; тут д-р Кивелюк—депутат до союму у Львові і член Краєвого галицького Правління; тут—б. депутат до парламенту д-р Данило Стахура; тут посол до парламенту—Мих. Петрицький, заслужений директор галицького театру д-р В. Губчак, і багато—багато інших. Усі кращі сини нашої нації зносять тепер великі злидні від недоїдання, холоду: антисанітарних умовин життя, а в додаток позбавлені самих елементарних прав людини: їм забороняється виходити з хати після 9—10 годин ранку, забороняється приймати у себе сторонніх людей і самим їх відвідувати; до того ж—гроші та харч, надіслані їм, не досягають свого призначення, а „десь“ затримуються, в чийсь таємничих руках. Таке незмірне бідкування звернуло на себе увагу Американського Консуляту й він почав видавати вигнанцям 9 карб. що місяця; але ця крихта не дає лише вмерти з голоду. Також одного разу допомагав і Польський Комітет, але ця допомога була тимчасовою і скоро припинилась.

Нужда велика й негайна. Закордонні діячі українського національного відродження, а за ними й виселені українські селяне сподіваються від нас рятунку від видимої смерті. Наше Товариство, повною назвою котрого є „Московское О—во помощи населению южных губ. России, пострадавшему отъ войны,“ не має ні відповідних засобів, ні державної допомоги, як другі, щоб цілком задовольнити страждання наших вигнанців. І зостається вірити, що українське громадянство допоможе своїм скривдженим долею братам, памятаючи, що негайна матеріальна поміч принесе їм живу моральну підмогу.

КОМІТЕТ.

Адрес: „Московское Общество помощи населению южных губерний России, Галиччины и Буковины, пострадавшему отъ войны“, Москва, уг. Воздвиженки и Ниж. Кисловскаго пер., д. Брискорнъ, кв. № 35.

Український клопіт.

Укр. військовий з'їзд посланців 900 тисяч організованого озброєного укр. народу, що скупився на всіх фронтах, по—за фронтами і у флоті, вимагає од Тимчасового Уряду і Ради Робітничих та Солдатських Заступників негайної згоди на заведення національно територіальної автономії України, так само і постановлення при Тимчасовому Уряді міністра по справам України.

Заклик.

Довідавшись про становище наших дітей і братів в окопах, ми—чоловіки села Кибинці, Миргородсько-

го повіту полтавської губернії, зібрали і перемололи тисячу пудів жита, а крім того жінки нашого таки села напекли пшенишних паляниць, і негайно посилаємо цю нашу першу жертву з вірними людьми в армію. Збираємо сало. Хліб іще збиратимемо, як. получимо звістку, що наш хліб попав туди, куди ми його послали.

Другі села нашої волости—Єрки, Ярмаки, Шарковщина та Ромодан, хліб теж збирають і скоро вони його пошлють у армію.

Брати—селяне нашої землі!

Сестри наші, жінки!

Хай не буде у нас ні одного села, яке не дало б по змозі свій хліба нашим синам: вони ж тепер голодні у далеких страшних окопах. Поспішайтеся люде нашу армію рятувати! По зернятку, по жменьці од щирого серця знесемо святий хліб і визволимо армію з біди.

Поможімо ж всі миром війську нашому та молодому вірному нашому правительству у трудній справі!

Дуже прохаємо редакції наших часописів передрукувати цей наш заклик до братів селян.

Виконавчий Комітет, Кибинської волости Миргородського повіту.

Почався перший губернський з'їзд по питанням про українізацію війська, утворення жіночих організацій та про українізацію влади на Харківщині. Вирішили замість царських портретів по всіх волостних правліннях Харківщини повісити портрети Тараса Шевченка.

Харківський організаційний комітет по згоді з Агрономичним бюро Харківських південних залізниць вислав 8 душ своїх лекторів у чотирьох напрямках: на Полтаву, на Суми, на Купянку-Вовчу і на Лозову. Лекторі кажуть, що в селі страшний попит на українські книжки. „Скільки не дай—все буде мало. Селяне виривали з рук газети, книжки. ставали в чергу—і все для того, щоб дістати хоча б одне число газети.“ По всіх селах, де були лекторі, заклалися „Просвіти.“ Ще окремо вислав комітет лекторів до багатьох доокрестних сел міста Харькова: Жихора, Песочина, Люботина, Неміцлі та інших. Всюди вже товариства „Просвіти.“

У Нижчій Сироватці Сумського повіту Харківської губернії закладено нове товариство „Просвіта.“ Членську вкладку встановили 20 копійок на місяць. Постановлено бу-

ло передшлатати газети „Рідне Слово“ і „Нову Раду“ („Н. Рада“).

3 поля письменства та містечтва.

17—18 квітня вийде в Кліні перше число „Боротьби“—тижневого органу партії українських соц-рев. Редакція газети міститься на Львівській вул. № 10, в штабі партії укр. с.—р.

У Москві згуртувалося укр. пайове (пай 200 карб.) видавниче т-во (Товаришами є Мих. Серг. Грушевський, аг. Є. Кримський та інші видатні письменники), що має на думці між иншим видати „енциклопедію природознавства“ книжками-лістівками, щоб удольнити людей з освітою 4—6 класів низчої школи (Москва, Плющиха, 30, кв. 25, Гр. Гр. Холодчий).

У Москві ж захожуються коло видавання журналу „Шлях“ (ціна 10 карб. адр.: Малая Ордынка, 34—5, Москва).

Друкується в Петрограді 3—ім виданням „Історія укр. письменства“ С. Ефремова, у Москві „Історія укр. искусства“ К. Широцького, в Києві новим виданням „Літописи Самуїла Величка.

Т-во „Укр. видавництво в Катеринославі“ просить укр. клуби, просвітні, добродійні, видавничі, професійні, промислові, драматичні та й інші товариства, установи й заклади окромих осіб, архітектів і інших майстрів і митців, що прибирають свої праці в укр. одіж, так само і згромадження молодіжи по вищих школах подати за себе не гаючись осіб—які відомості: 1, достоєнну назву товариства, установи, закладу; 2, в яким годі й місяці заложені; 3, головні завдання і рахунок членів і вчинків товариства, розвитку установи и закладу за остатні годи; 4, достотну адресу. Се потрібно для укр. зривного календаря на р. 1918.

Редактор-видавець **Дм. М. Боровик.**